

Sygn. akt **XXI U 281/20**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia SR del. Krzysztof Kopciewski
Protokolant:	protokolant sądowy Luiza Wyszomierska

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2020 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z odwołania T. K.

od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

z dnia 19 listopada 2019 r., znak ZER – CS – (...)

o wysokość emerytury funkcjonariusza Służby Celno - Skarbowej

1. oddała odwołanie;
2. odstępuje od obciążania T. K. kosztami zastępstwa procesowego w całości.

Sygn. akt XXI U 281/20

UZASADNIENIE

Ubezpieczony T. K. wniósł odwołanie od decyzji z dnia z dnia 19 grudnia 2019 roku w przedmiocie ustalenia wysokości emerytury podnosząc, że organ rentowy nie zastosował w toku postępowania prawidłowo art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno – Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (**zwana dalej ustawą emerytalną**) W konkluzji wniósł o przyznanie prawa do emerytury w wysokości uwzględniającej waloryzację z lat 2018 i 2019.

W odpowiedzi na odwołanie, Dyrektor Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił, co następuje:

Ubezpieczony pełnił służbę w Służbie Celnej, następnie Służbie Celno – Skarbowej.

Z dniem 30 kwietnia 2017 roku ubezpieczony został zwolniony ze służby stałej.

Ostatnio ubezpieczony wykonywał pracę w Izbie Administracji Skarbowej w K..

W dniu 23 września 2019 roku ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie mu emerytury. Decyzją z dnia 19 listopada 2019 roku Dyrektor Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 01 września 2019 roku uwzględniając okres służby w Służbie Celnej (od 15 września 1999 roku do 28 lutego 2017 roku) oraz Służbie Celno – Skarbowej (od 01 marca do 30 kwietnia 2017 roku).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy w tym w aktach rentowych, albowiem dokumenty te nie budziły wątpliwości stron zarówno, co do ich prawdziwości oraz zawartości merytorycznej. Z uwagi na spór co do prawa, brak było konieczności zarządzania dowodu z przesłuchania stron. Brak było również konieczności wydawania postanowienia dowodowego co do zebranego materiału dowodowego – w oparciu o treść art. 243² k.p.c.

Z uwagi na to, że żadna ze stron nie złożyła wniosków dowodowych, dla których było konieczne wyznaczenie rozprawy, oraz nie wnioskowała o przeprowadzenie rozprawy w pierwszym piśmie procesowym, ziściły się przesłanki do wydania wyroku na posiedzeniu niejawnym w trybie art. 148¹ k.p.c.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

odwołanie podlega oddaleniu w całości.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie był w istocie bezsporny, natomiast strony różniła jedynie jego ocena prawna. Odwołujący kwestionował bowiem decyzję z dnia 19 listopada 2019 roku o ustaleniu prawa do emerytury i ustaleniu jej wysokości w zakresie w jakim w decyzji tej nie dokonano podwyższenia podstawy wymiaru świadczenia emerytalnego wskaźnikami waloryzacji przypadających za lata 2018 - 2019.

Analizując powyższy zarzut odwołującego wskazać należy, że zgodnie z art. 12 ust.1 ustawy emerytalnej, w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania decyzji, emerytura policyjna przysługiwała funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia posiadał 15 lat służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Służbie Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celnej, Służbie C.-Skarbowej lub w Służbie Więziennej z wyjątkiem funkcjonariusza, który miał ustalone prawo do emerytury określonej w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obliczonej z uwzględnieniem okresów służby i okresów z nią równorzędnych.

Zgodnie z ustępem 2 cytowanego przepisu, w przypadku funkcjonariuszy Służby Celnej lub funkcjonariuszy (...)Skarbowej dodatkowo wymagane było ukończenie 55 lat życia i posiadanie stażu służby co najmniej 5 lat:

1) przy wykonywaniu zadań określonych odpowiednio w art. 1 ust. 2 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej lub w art. 2 ust. 1 pkt 4-6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej lub

2) służby w Służbie C.-Skarbowej.

Zgodnie natomiast z ustępem 3 w/w przepisu, funkcjonariusz Służby Celnej lub funkcjonariusz (...)Skarbowej, który w dniu zwolnienia ze służby, przekształcenia albo wygaśnięcia stosunku służbowego osiągnął staż służby 15 lat, w tym co najmniej 5 lat, o których mowa w ust. 2, ale nie osiągnął wieku 55 lat życia, nabywa prawo do emerytury w dniu osiągnięcia tego wieku stażu niezależnie od przyczyny zwolnienia ze służby, wygaśnięcia czy przekształcenia stosunku służbowego.

Zgodnie natomiast z art. 5 ust. 1 omawianej ustawy zaopatrzeniowej, podstawę wymiaru emerytury lub renty inwalidzkiej stanowiło uposażenie należne funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku, z zastrzeżeniem ust. 2-4 i art. 33b.

Kwestię podstawy wymiaru emerytury funkcjonariuszy Służby Celnej lub funkcjonariuszy (...)Skarbowej reguluje natomiast art. 5 ust. 1a ustawy, który w dacie zaskarżonej decyzji przewidywał, że podstawę wymiaru emerytury funkcjonariusza Służby Celnej lub funkcjonariusza (...)Skarbowej stanowi średnie uposażenie należne funkcjonariuszowi przez okres kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez funkcjonariusza. Przepis ten nie zawierał zastrzeżenia (w przeciwieństwie do art. 5 ust. 1) odnoszącego się do art. 5 ust. 2-4, stwierdzając jedynie, że w przypadku obliczania podstawy wymiaru emerytury funkcjonariuszy Służby Celnej lub funkcjonariuszy (...)Skarbowej art. 18f ust. 2, 3, 5 ustawy zaopatrzeniowej stosowany był odpowiednio.

Również zasady ustalania wysokości zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Służby Celnej lub funkcjonariuszy (...)Skarbowej uregulowane zostały osobno, tj. w art. 15d ustawy zaopatrzeniowej. Wynika z niego, iż emerytura dla funkcjonariuszy, o których mowa w art. 12 ust. 2-3 ustawy zaopatrzeniowej, którzy zostali mianowani do Służby Celnej po dniu 14 września 1999 r. wynosi 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby i wzrasta na zasadach określonych w art. 15a tej ustawy.

Przepisu tego nie stosuje się do funkcjonariuszy Służby Celnej lub Służby Celno - skarbowej, jeżeli przed 2 stycznia 1999 r.:

- 1) pełnili służbę w Policji, Urzędzie Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej lub Służbie Więziennej;
- 2) pełnili zawodową służbę wojskową;
- 3) pełnili służbę lub był zatrudniony w jednostkach, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1-1c lub 3- 4 ustawy zaopatrzeniowej.

Powyższe reguły ustalania świadczeń dotyczą również funkcjonariuszy Służby Celnej, których stosunek pracy został przekształcony w stosunek służbowy na podstawie art. 22b ustawy z 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej lub art. 99 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (art. 15d ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej)

W świetle powyższych regulacji stwierdzić należy, że ustawodawca decydując się na wprowadzenie z dniem 1 stycznia 2018 roku w ustawie z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...), regulacji obejmujących również funkcjonariuszy Służby Celnej lub funkcjonariuszy (...)Skarbowej, uczynił to jednak na nieco odmiennych zasadach. Dostrzegł bowiem, iż dopiero z chwilą wejścia w życie w/w przepisów, zostali oni włączeni do tego szczególnego systemu emerytalnego. W konsekwencji pewne odmienności dotyczą również zasad obliczania wysokości świadczenia tej grupy funkcjonariuszy.

Konieczność prawna wydania ustawy zmieniającej była skutkiem treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 marca 2015 (syg. akt K 39/13), który potwierdził podnoszone od lat twierdzenia środowiska funkcjonariuszy celnych o ich prawnej (bezpodstawnej i niezasadnej) dyskryminacji wyrażającej się w braku objęcia funkcjonariuszy Służby Celnej zaopatrzeniowym systemem emerytalnym właściwym dla pozostałych służb mundurowych i pozostawianiem tychże funkcjonariuszy (jako funkcjonariuszy jedynej/ostatniej formacji mundurowej w powszechnym systemie ubezpieczeń społecznych). Służba Celna była w ówczesnym czasie jedyną służbą mundurową pozostającą poza systemem emerytalnym zaopatrzeniowym właściwym dla innych służb mundurowych.

Trybunał Konstytucyjny wskazał, iż art. 1, art. 18a i art. 18b ustawy z 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej są niezgodne z art. 32 Konstytucji w zakresie, w jakim wśród osób uprawnionych do świadczeń emerytalnych pomijają funkcjonariuszy Służby Celnej, którzy wykonują zadania określone w art. 2 ust. 1 pkt. 4-6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o Służbie Celnej.

Ustawa zmieniająca wykonała wyrok Trybunału Konstytucyjnego i uregulowała sytuację prawną wszystkich funkcjonariuszy celnych poprzez wprowadzenie ich do emerytalnego systemu zaopatrzeniowego właściwego dla wszystkich służb mundurowych. Ustawa ta kompleksowo uregulowała wszystkie prawne aspekty dokonywanej zmiany poprzez precyzyjne ustalenie zasad nabywania i korzystania z uprawnień emerytalnych przez funkcjonariuszy celnych z uwzględnieniem takich kryteriów jak wiek funkcjonariusza, staż i miejsce pracy, zakres wykonywanych obowiązków. Przyjęte rozwiązania prawne są zbieżne z regulacjami dotyczącymi innych służb mundurowych, jednakże należy pamiętać, iż grono funkcjonariuszy służb celnych przed dniem 01 stycznia 2018 roku podlegały przepisom powszechnego systemu ubezpieczeń na zasadach tam określonych. Nie są oni zatem kontynuatorami określonej grupy zawodowej, funkcjonującej w oparciu o szczególne zasady emerytalne, lecz dopiero zaczynają z nich korzystać. Zdaniem Sądu, uzasadnia to możliwość wyłączenia tych z zasady waloryzacji pomiędzy zwolnieniem ze służby a przyznaniem prawa do świadczenia. Stąd też wniosek ubezpieczonego o zadanie pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego był nieuzasadniony.

Z regulacji art. 5 ust. 1a, dotyczącego wyliczenia podstawy wymiaru świadczenia emerytalnego funkcjonariusza Służby Celnej lub funkcjonariusza (...)Skarbowej wynika bowiem, że obliczenie to następuje na nieco innych zasadach niż w odniesieniu do funkcjonariuszy pozostałych służb mundurowych. W konsekwencji, w przeciwieństwie do regulacji przewidzianej w art. 5 ust. 1 ustawy, w art. 5 ust. 1a brak odniesienia dotyczącego obowiązku stosowania art. 5 ust. 3 zgodnie z którym, jeżeli w okresie między zwolnieniem ze służby funkcjonariusza a ustaleniem prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej przypadały waloryzacje emerytur i rent inwalidzkich, podstawę wymiaru tych świadczeń podwyższa się wskaźnikami wszystkich kolejnych waloryzacji przypadających w tym okresie.

W tych okolicznościach stwierdzić zatem należy, że w odniesieniu do funkcjonariuszy Służby Celnej i Służby Celno – Skarbowej ustawodawca wyłączył możliwość uwzględnienia waloryzacji przypadających w okresie między zwolnieniem funkcjonariusza ze służby ustaleniem prawa do emerytury.

Argumentem za zastosowaniem obowiązku waloryzacji wobec funkcjonariuszy Służby Celnej i Służby Celno – Skarbowej nie może być również definicja funkcjonariusza, zawarta w art. 1 ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej, zgodnie z którym funkcjonariuszom Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej, zwanym dalej "funkcjonariuszami", zwolnionym ze służby, przysługuje z budżetu państwa, na zasadach określonych w ustawie, zaopatrzenie emerytalne z tytułu wysługi lat lub w razie całkowitej niezdolności do służby, a członkom ich rodzin - w razie śmierci żywiciela.

Zgodnie z ustępem 2 cytowanego przepisu, zaopatrzenie emerytalne, o którym mowa w ust. 1, przysługuje również funkcjonariuszom Służby Celnej, którzy zostali mianowani do Służby Celnej po dniu 14 września 1999 r. lub których stosunek pracy został przekształcony w stosunek służbowy na podstawie art. 22b ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (Dz. U. z 2004 r. poz. 1641, z późn. zm.) lub art. 99 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1799 i 1948).

Ustawa, co prawda w ust. 1 wymienia enumeratywnie funkcjonariuszy poszczególnych służb definiując ich ogólnie jako „funkcjonariuszy”, to jednak z punktu widzenia art. 5 ust. 1-3 ustawy zaopatrzeniowej nie ma to znaczenia. W ust. 1 cytowanego przepisu wskazana jest bowiem zasada dotycząca wszystkich funkcjonariuszy, jednakże na zasadzie wyjątku, odrębnie została uregulowana kwestia funkcjonariuszy Służby Celnej i Służby Celno – Skarbowej, co do których – jak już wskazano, nie ma zastosowania ust. 2-4 w/w przepisu.

Mając powyższe na względzie, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie w całości, o czym orzekł w pkt. 1 wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na mocy art. 102 k.p.c. zgodnie z zasadą słuszności, uznając, iż sprawa niniejsza ma charakter sporu o prawo, zaś ubezpieczony miał uprawnienia do żądania skontrolowania przez sąd powszechny kwestii prawidłowości wyliczenia jego emerytury przez organ rentowy – pkt. 2 wyroku.

Sędzia Krzysztof Kopciewski

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)(...)

3. (...)

Sędzia Krzysztof Kopciewski